

OBSAH

1 ÚVOD DO PŘEDMĚTU	9
1.1 Úvod do předmětu	9
1.2 Stručný přehled historie psychologie	10
1.3 Psychologie v systému věd	11
1.4 Předmět psychologie	11
1.5 Psychika, vědomí, nevědomí	13
1.6 Determinace psychiky	14
1.7 Úkoly psychologie	15
2 DISCIPLÍNY, METODY A SMĚRY SOUČASNÉ PSYCHOLOGIE	17
2.1 Klasifikace psychologických disciplín	17
2.2 Psychologie jako věda	18
2.3 Metody psychologie	19
2.3.1 Hypotéza	20
2.3.2 Používané metody v psychologii	21
2.3.3 Kvantitativní a kvalitativní výzkum	25
2.4 Základní směry psychologie	26
2.4.1 Psychoanalýza	26
2.4.2 Neopsychanalýza	27
2.4.3 Analytická psychologie	27
2.4.4 Behaviorismus	27
2.4.5 Neobehaviorismus	28
2.4.6 Humanistická psychologie	29
2.4.7 Kognitivní psychologie	29
2.4.8 Přehled směrů	30
3 POZNÁVACÍ PROCESY. VNÍMÁNÍ	32
3.1 Funkce psychiky	32
3.2 Kognitivní (poznávací) procesy	33
3.3 Vnímání (percepce)	33
3.3.1 Preferovaný sensorický systém (Zeig)	35
3.4 Sociální percepce	36
4 MYŠLENÍ	38
4.1 Myšlení	38
4.2 Představy a fantazie	39
4.3 Mentální reprezentace	40
4.4 Způsoby využití myšlení	41
4.4.1 Vytváření pojmů	41
4.4.2 Usuzování a hodnocení	41
4.4.3 Řešení problému	42
4.5 Druhy myšlení	42
4.6 Inteligence	44
4.7 Jazyk a řeč	44
5 POZORNOST. PAMĚŤ A UČENÍ	46
5.1 Pozornost	46
5.1.1 Vlastnosti pozornosti	47

5.1.2	Druhy pozornosti	47
5.1.3	Vnitřní a vnější faktory pozornosti	47
5.2	Paměť	48
5.2.1	Fáze paměťového procesu	49
5.2.2	Druhy paměti podle trvalosti	49
5.3	Učení	54
5.3.1	Podmínky učení	54
5.3.2	Formy učení	55
5.3.3	Mechanismy učení	56
6	EMOCE. EMOČNÍ INTELIGENCE	60
6.1	Charakteristika emocí	60
6.2	Klasifikace emocí	62
6.3	Emoční inteligence	64
6.3.1	Kompetence k vlastní osobě	64
6.3.2	Kompetence v oblasti mezilidských vztahů	66
7	ZÁKLADY PSYCHOLOGIE OSOBNOSTI	68
7.1	Osobnost	68
7.2	Temperament	70
7.2.1	Charakteristika temperamentu	70
7.2.2	Znaky temperamentu	70
7.2.3	Typologické koncepce temperamentu	70
7.3	Schopnosti	73
7.4	Dovednosti	74
7.5	Motivace	75
7.6	Potřeby a pudy	75
7.7	Vůle	79
7.8	Charakter	80
8	TEORIE OSOBNOSTI	82
8.1	Teorie osobnosti	82
8.1.1	Extroverze a introverze	82
8.2	Faktorové typologie	83
8.2.1	Eysenck	83
8.2.2	Cattel	84
8.2.3	Leary	84
8.2.4	Big Five (Digman)	84
8.3	Zkoumání struktury osobnosti	85
8.3.1	Platón	85
8.3.2	Aristoteles	85
8.3.3	Sigmund Freud	85
8.3.4	Carl Gustav Jung	87
8.3.5	MacLean	87
8.3.6	Eric Berne	87
8.3.7	Karen Horneyová	88
8.3.8	Erich Fromm	88
8.3.9	Humanisticky orientované teorie	89
8.3.10	Kognitivně zaměřené teorie	89
9	INTEGRITA OSOBNOSTI. PORUCHY OSOBNOSTI	91
9.1	Vědomí vlastního Já	91

9.2	Sebepojetí	93
9.3	Integrita Já, konzistence Já	93
9.4	Poruchy osobnosti	95
10	VÝVOJ JEDINCE, VÝVOJOVÉ TEORIE A MODELY	96
10.1	Předmět vývojové psychologie	96
10.2	Obecné znaky vývoje	97
10.3	Činitelé psychického vývoje	98
10.4	Způsob realizace psychického vývoje	98
10.5	Metody vývojové psychologie	99
10.6	Vývojové teorie	100
10.6.1	Sigmund Freud	100
10.6.2	Jean Piaget	101
10.6.3	Robert J. Havighurst	101
10.6.4	Erik H. Erikson	101
10.6.5	Paul B. Baltes	102
11	VYBRANÁ OBDOBÍ V PRŮBĚHU ŽIVOTA	104
11.1	Vývojové etapy	104
11.2	Periodizace psychického vývoje	105
11.3	Prenatální období	106
11.4	Kojenecké období	106
11.5	Batoletčí období	106
11.6	Předškolní věk	107
11.7	Mladší školní věk	107
11.8	Adolescence	107
11.9	Dospělost	108
11.10	Stáří	108